

Verder met wijk- en kerngericht werken

INHOUD

1 Doel.....	3
1.1 Waarom gebiedsgericht werken?.....	3
1.2 Proces tot nu toe	3
1.3 Uitvoering	4
2 Wijk- en kerngericht werken op hoofdlijnen.....	5
2.1 Onze ambitie: samen maken we er meer van	5
2.2 Netwerken in de haarvaten	5
3 Van ambitie naar uitwerking	7
3.1 Analyse van wijken en kernen	7
3.2 Diversiteit in input en output	7
3.3 Alle inwoners kunnen meedoen.....	8
3.4 Organisaties	8
3.5 Menukaart: tussen sturen en meebewegen.....	9
3.6 Vaste instrumenten	10
4 De Praktijk.....	13
4.1 Gebiedsindeling	13
4.2 Aan de slag in de wijk of kern	13
5 Budgetten	15
6 Communicatie: informeren, inspireren en activeren	16

1 DOEL

De gemeente Berkelland kenmerkt zich door een grote betrokkenheid en zelfredzaamheid van inwoners en ondernemers. Dat willen we graag behouden, maar ook versterken. Samen met de samenleving. Daarom gaan we het wijk- en kerngericht werken doorontwikkelen.

Inwoners en ondernemers organiseren veel zelf. Op diverse terreinen maken ze hun leefomgeving en samenleving mooier, fijner, gezonder en duurzamer. We geven ze daarom de ruimte en het vertrouwen om zaken zelf op te pakken. De gemeente helpt daarbij. We gaan uit van verbindend besturen met tijd voor persoonlijk contact, samenwerking en het versterken van de invloed die inwoners hebben op hun omgeving. De uitgangspunten daarbij zijn ja mits, ontmoeten en luisteren, aangevuld met onze professionele inzichten en natuurlijk het zicht op het algemeen belang. Ook hebben we aandacht voor inwoners die nog niet zo betrokken of in beeld zijn, maar wel een steentje willen bijdragen. Zodat we er met zijn allen onze schouders onder kunnen zetten.

De gemeente wil via kern- en wijkgericht werken de bestuurlijke ambities vormgeven. We stellen onszelf een aantal doelen met wijk- en kerngericht werken:

- Het realiseren van behouden van een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving
- Het bevorderen van de relatie tussen de gemeente en de samenleving
- Het bevorderen van de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente

In de programmabegroting staan al tal van voorbeelden waar we gezamenlijk met de samenleving op zoek gaan naar de beste en meest passende oplossing voor maatschappelijke vraagstukken. Dat gaan we verder ontwikkelen, o.a. door te werken met gebiedswethouders. Ook is er deze collegeperiode financiële armslag om extra te investeren in de samenleving. Zo kunnen we als gemeente ook meer inzetten op maatschappelijke doelstellingen, zoals verduurzaming en klimaatadaptatie.

1.1 WAAROM GEBIEDSGERICHT WERKEN?

Als gemeente zien we trends in onze samenleving, die niet altijd vanzelf opgepakt worden. Denk bijvoorbeeld aan zaken op het gebied van duurzaamheid of de vereenzaming van ouderen. Ook bieden fysieke opgaven die we al hebben nog veel meer kansen om op het sociale domein ook het verschil te maken. We willen als gemeente hierin nog integraler (strategische) afwegingen en keuzes maken en van daaruit ook steeds bewust onze eigen rol kiezen.

Dus een samenspel tussen ons als overheid en onze inwoners, ondernemers, verenigingen en partners waarbij we vanuit vertrouwen aansluiten bij de behoefte van de ander en tegelijkertijd ook helder en bewust keuzes maken in wie waar welke rol kan en wil nemen. Met als doel om met elkaar in alle gebieden onze leef- en samenleving waar het kan nog fijner te maken.

1.2 PROCES TOT NU TOE

In de vorige bestuursperiode is al de basis gelegd voor het wijk- en kerngericht werken. Om nog dichter bij de wijken te komen staan, is er inmiddels ook invulling gegeven aan het gebiedswethouderschap en is de ambtelijke organisatie verder ingericht op het

Verder Wijk- en kerngericht werken

gebiedsgerichte werken, met onder andere het Gebiedsteam in 2016. Er is dus al veel ervaring opgedaan in kernen, wijken en buurten.

Om nu verder te kunnen bouwen op deze stevige basis, is voor de doorontwikkeling van het wijk- en kerngericht werken een werkgroep opgestart vanuit het gebiedsteam. Hier is verder nagedacht over de opzet en het doel. Er is op verschillende momenten met vertegenwoordigers uit de hele organisatie gesproken, de gedachtenlijn is voorgelegd en steeds verder aangevuld. Er is nagedacht over onder meer innoveren en vernieuwen, rollen, en lange/korte termijn. Niet de wijk ingaan omdat je dat op de planning hebt, maar uitgaan van de bewoners en hun vraag en tegelijkertijd ook de eigen visie, opgaven en ambities die je als gemeente hebt als toetsingskader daarbij gebruiken. De ervaringen die tot nu toe opgedaan zijn en de voortgangsrapportages die zijn gemaakt (waaronder de voortgangsrapportage 'Terug- en vooruitblik ontwikkelprogramma Veranderende Samenleving Vernieuwd Bestuur 2017) zijn betrokken bij deze doorontwikkeling en er is gesproken met diverse inwoners en professionals.

1.3 UITVOERING

We willen deze doorontwikkeling in onze werkwijze graag concreter maken, zodat we het wijk- en kerngericht werken nog beter in de praktijk kunnen brengen. Iedereen weet wat er van elkaar verwacht wordt en weet ook wat de ander kan en wil bieden. Daarbij willen we uitgaan van de behoefte van onze inwoners, maar ook onze eigen doelen en rollen in processen steeds bewust bepalen op basis van bijvoorbeeld de ontwikkelagenda's van de verschillende kernen en de trends en ontwikkelingen die we zien in de verschillende gebieden. In deze notitie wordt dit verder uitgewerkt.

2 WIJK- EN KERNGERICHT WERKEN OP HOOFDLIJNEN

2.1 ONZE AMBITIE: SAMEN MAKEN WE ER MEER VAN

Voor ons als gemeente betekent wijk- en kerngericht werken dat ons werk naadloos aansluit op wat er leeft bij inwoners, ondernemers, instellingen en verenigingen in kernen, wijken en buurten. We weten wat er speelt, kennen de mensen, zijn zichtbaar en aanspreekbaar in de buurten, buurtschappen en wijken. We doen wat nodig is op een manier die past bij degene met wie we te maken hebben. Als mensen daar behoefte aan hebben, ondersteunen of stimuleren we initiatieven, die bijdragen aan onze bestuurlijke doelen, dus steeds op een passende manier. Niet vanuit de gedachte om 'losse dingen te doen met en voor onze inwoners, omdat er vragen voorbij komen', maar veel meer vanuit de ambitie om door deze manier van samenwerken ook wezenlijk verschil te maken wat betreft de sociale cohesie in buurten en alle meekoppelkansen te benutten door integrale afwegingen te maken.

Daarbij kiezen we steeds per wijk, kern, buurtschap of situatie welke rol we moeten en kunnen nemen en welke vorm daarbij past: participatie op maat van de ander. Dat kan overigens ook nog steeds betekenen dat we als gemeente de regie pakken, werkend vanuit onze bestuurlijke doelen. We wegen alleen wel veel bewuster af wat onze rol is, zowel in het ondersteunen van initiatieven als bij het uitvoeren van projecten in onze wijken en kernen (fysiek, economisch én sociaal).

Doordat mensen wanneer zij dat willen meer zelf aan het roer van hun wijk of kern staan, levert dat voor henzelf over het algemeen een fijnere buurt op. Niet alleen in de zin dat het er alleen fysiek van opknapt, maar ze voelen zich meer betrokken van hun buurt en zijn er trots op. Ervaring bij diverse gemeenten leert dat in deze buurten problemen sneller worden opgepakt, de meldingsbereidheid verbetert, de sociale cohesie vergroot en bewoners en ondernemers vaker dingen samen op- en aanpakken. Met het wijk- en kerngericht werken hebben we dus de ambitie om bijvoorbeeld bij initiatieven rondom fysieke verbeteringen ook nadrukkelijk steeds de verbreding te zoeken naar kansen die er zijn om bijvoorbeeld de sociale cohesie in buurten te vergroten of om geldstromen in de wijk te houden (wijkeconomie). Actief als organisatie met onze partners en inwoners proberen om met reguliere en incidentele middelen de breedte op te zoeken op basis van initiatieven vanuit de samenleving en onze maatschappelijke doelstellingen.

2.2 NETWERKEN IN DE HAARVATEN

Voor de gemeente betekent dit dat we in de haarvaten van de wijken moeten zijn. Aansluiten bij de netwerken in de wijken, kennen en gekend worden. We zorgen ervoor dat we 'iedereen' spreken, dus niet alleen de mensen die we altijd al tegenkomen of die de weg naar de gemeente vanzelf wel weten te vinden. Nee, we gaan juist ook actief op zoek naar de andere ingangen en contacten. Niet om iedereen plaats te laten nemen in een werkgroep of dat iedereen meteen actief moet worden, maar wel om echt te weten wat er speelt in een wijk. En van daaruit ook waar nodig de strategische afwegingen kunnen maken als gemeente om ergens actie op te ondernemen of op in te zetten (of juist niet!).

Intern houdt het in dat we kennis en informatie actief delen via het principe van brengen en halen. De kennis en informatie van collega's die met regelmaat contacten hebben in de wijken, worden nu via de wijkanalyses als vertrekpunt zoveel mogelijk gebundeld, maar daarna vraagt dit van alle medewerkers, het college, de raad en onze partners een

Verder Wijk- en kerngericht werken

blijvende inspanning en bewustzijn. Bij netwerken hoort ook dat we laten zien dat wij een betrouwbare partner zijn. Dat betekent dat we kleine issues snel oppakken of helpen deze op te lossen. Dat we doen wat we zeggen, zeggen wat we doen en ook zeggen wat we niet gaan doen. Het lijkt allemaal logisch, maar blijkt weerbarstig in de praktijk. Wij als bestuur, onze raadsleden, onze organisatie, maar ook onze partners en inwoners; we hebben allemaal een integrale wijk- en kerngerichte mindset nodig die breder is dan alleen de fysieke vragen en opgaven. En daar schuilt wellicht de grootste uitdaging, maar het is zeker ook de belangrijkste succesfactor!

3 VAN AMBITIE NAAR UITWERKING

3.1 ANALYSE VAN WIJKEN EN KERNEN

We willen bij de doorontwikkeling van het wijk- en kerngericht werken, goede analyses maken van de wijken. Analyse van aanwezige data, van kennis intern, maar ook hoe inwoners hun sociale en fysieke omgeving nu ervaren. Hoe zit het met betrokkenheid in een wijk, welke sociale infrastructuur is er al? Waar zijn bewoners trots op, waar liggen ze wakker van en waar zien ze opgaven als het gaat om hun leefomgeving? Waar zouden ze zelf mee aan de slag willen? Welke kansen en bedreigingen heeft een wijk? Welke plannen zijn er in een bepaald gebied op zowel het sociaal als ruimtelijk vlak, van de gemeente, van partners, van anderen?

Voor dit traject wordt op dit moment een basisanalyse uitgevoerd. We willen per kern een rapport. De analyse bestaat uit:

- Informatie die er al is (gegevens, bestaande enquêtes et cetera);
- Bevragen collega's, voormekaar, agent, civiel, etc. Wat weten zij over de wijken, wat zijn de plannen enz. Meerjaren investeringen inzichtelijk maken (riool, wegen, Prowonen, etc.);
- Beleving van inwoners, op hoofdlijnen, wat vinden ze van hun omgeving (fysiek en sociaal) en in hoeverre willen en kunnen ze hier zelf iets in doen. Oplossend vermogen in beeld brengen per wijk/kern;
- Voor de grotere kernen willen we per wijk inzichtelijk hebben wat de specifieke kenmerken voor de verschillende wijken en buurten zijn;
- Een eerste doorkijk op basis van al deze gegevens waar per kern de grotere opgaven liggen, de quick wins en de mate waarin er een netwerk van bewoners actief is.

Door al deze informatie te bundelen, krijgen we een goed beeld van hoe een wijk, kern of buurt in elkaar zit. Op basis daarvan kunnen we bepalen waar duidelijke kansen liggen op korte termijn en waar we kunnen en moeten aanhaken om ook in het begin te laten zien dat we een betrouwbare en slagvaardige partner zijn. Maar deze analyse levert ook een beeld op waar bijvoorbeeld op langere termijn en wellicht meer op strategisch niveau acties nodig zijn, gekoppeld aan onze eigen ambities. Deze analyse doen we nu aan het begin als 0-meting. De bedoeling is om de analyse elke drie jaar te doen en de gegevens telkens te actualiseren.

3.2 DIVERSITEIT IN INPUT EN OUTPUT

Iedere wijk is anders. Qua kansen en opgaven, maar ook qua mensen die er wonen en de manier waarop zij mee kunnen en willen doen. Iedere invulling van het wijk- en kerngericht werken vanuit de gemeente zal dus ook anders zijn. In sommige wijken en kernen kunnen we, als daar behoefte aan is, wellicht al meer overlaten aan de bewoners. In andere wijken zullen door gebrek aan sociale cohesie eerst wellicht meer kleinschalige (maar daarmee niet minder waardevolle) initiatieven ontstaan. Met deze diversiteit moeten we kunnen omgaan als gemeente.

Dit betekent ook dat de effecten en (zichtbare) resultaten heel divers zullen zijn. En wetende dat het geen lineaire processen zijn: dezelfde input biedt geen garantie voor dezelfde output. Als we als gemeente meer aansluiten bij wat er in de samenleving leeft

Verder Wijk- en kerngericht werken

en opgepakt wordt, kunnen we niet precies vooraf bepalen welke resultaten we volgend jaar behalen.

Tegelijkertijd betekent dit ook niet dat we maar gewoon kijken waar we uitkomen. Zoals hiervoor aangegeven, hebben we op basis van de analyses en onze maatschappelijke doelstellingen wel een strategische meerjarige doorkijk gemaakt waarop we koersen en onze eigen inzet en rol bepalen. Maar in tempo en precieze output zullen we meer dan we gewend zijn de diversiteit moeten accepteren. Als college, als raad, als organisatie, maar ook als inwoner of partnerorganisatie.

3.3 ALLE INWONERS KUNNEN MEEDOEN

Kern van het wijk- en kerngericht werken is om zoveel mogelijk inwoners te bereiken en bereikbaar te zijn voor zoveel mogelijk inwoners. Zowel als mens, maar ook in onze manier van werken. Relaties opbouwen en vasthouden, niemand uitsluiten, aanspreken en ondersteunen op het juiste schaalniveau zijn belangrijke onderwerpen die we uitwerken en vertalen naar ons handelen.

Niet iedereen moet aan de vergadertafel. Bewoners kunnen als ze dat willen op verschillende manieren meedoen met al hun talenten en vaardigheden. Van koffie zetten of groen onderhouden tot het helpen van een buurtgenoot.

Het is ook weer niet zo dat alle bewoners zoveel mogelijk moeten meedoen, want voor de ene bewoner heeft de buurt/kern een andere betekenis dan voor de andere. De één zal zich er ook op een andere manier voor willen inzetten dan de andere. Bijvoorbeeld éénmalig iets doen of ad-hoc (zoals op afroep voor een bepaalde klus beschikbaar zijn). Al

deze manieren zijn prima en daar moeten we dus steeds op kunnen schakelen en meebewegen. Er zijn bovendien ook bewoners die (hoe graag ze dat ook zouden willen) niet mee kunnen doen. Als organisaties (gemeente en partners) blijven we voor die groep altijd aandacht hebben.

Overigens betekent het niet dat als er een initiatief door inwoners wordt aangedragen, dat de gemeente dit initiatief vervolgens altijd ondersteunt of overneemt. Het is belangrijk dat we vooraf heel duidelijk zijn in wat we willen en kunnen waarmaken en wat onze rol is.

3.4 ORGANISATIES

Bij wijk- en kerngericht werken spelen organisaties een grote rol.

Partnerorganisaties

Vooral met organisaties als ProWonen en de politie zal er intensiever worden samengewerkt. Deze worden gezien als vaste partnerorganisaties in het wijk- en kerngericht werken.

Verder Wijk- en kerngericht werken

Maatschappelijke organisaties

Daarnaast zijn er diverse organisaties die een belangrijke maatschappelijke rol spelen. Deze organisaties willen we ook betrekken als dit van belang kan zijn. Voorbeelden zijn scholen, kerken, zorginstellingen en sportverenigingen.

Bewonersorganisaties

Bestaande dorpsbelangen, wijkraden en buurtverenigingen functioneren al in de wijken en dorpen. Met deze bewonersorganisaties willen we verder samenwerken.

Inwoners en ondernemers

Naast deze georganiseerde verbanden waarin veel mensen actief en betrokken zijn, zijn er vanzelfsprekend ook inwoners, ondernemers en anderen die niet formeel georganiseerd zijn, maar wel degelijk actief zijn. Vanuit wijk- en kerngericht werken zoeken we ook onze weg naar deze mensen.

3.5 MENUKAART: TUSSEN STUREN EN MEEBEWEGEN

Grofweg kunnen we op basis van de analyses de wijken wel verschillen onderscheiden op het gebied van gevoelde betrokkenheid voor de leefomgeving, sociale cohesie in de wijk en de omvang van de opgaven die er liggen. Op basis van ervaring bij andere gemeenten, weten we dat daar waar de sociale cohesie groter is, er vaak meer betrokkenheid wordt gevoeld voor de wijk of buurt. Ook zelf ervaren we dat. In de kleine kernen waar de cohesie al groot is, komen initiatieven vanuit de kernen sneller tot stand en worden problemen adequaat opgepakt.

De ondersteuning en inzet van de gemeente passen we hierop aan. De mogelijkheden daarvoor werken we uit in een 'menukaart'. De menukaart is een soort gereedschapskist waaruit professionals vanuit de gemeente samen met inwoners kunnen kiezen, al naar gelang de context dat van hen verlangt.

Op die menukaart staan bijvoorbeeld middelen als wijkoverleggen, zeepkistbijeenkomsten, doe-dagen, wijkateliers, wijkschouwen, wijktheater, (tijdelijke) werkgroepen, spreekuren, andere aanbestedingen en uitvoering van reguliere fysieke projecten, verschillende financiële instrumenten, (mini) burgerbegroting, onlinemarktplaatsen, nieuwsbrieven, facebookaccounts, whatsappgroepen etc. etc. Deze menukaart is niet uitputtend, dus het zal steeds een bepaalde mate van creativiteit vragen hoe deze middelen in te zetten, in welke situatie en de vraag of we het als gemeente dan zelf oppakken of we de inwoners helpen zelf het voortouw te nemen.

De menukaart is dus vooral bedoeld om alle medewerkers die aan de slag gaan in een wijk of kern een handvat te bieden om vervolgens zelf samen met inwoners een keuze te maken voor de vorm die past bij de maatschappelijke opgave of het initiatief dat er ligt. Hierin bewuster en creatiever keuzes maken, leidt tot het beter bereiken van verschillende mensen in een wijk (denkers, doeners én verbinders) en tot een bewustere keuze welke rol je wilt nemen.

Vaak kiezen we nu automatisch voor het organiseren van een informatieavond of het instellen van een werkgroep waarbij we de vraag stellen: 'Wie heeft er goede ideeën of wie wil er meedenken'. Doeners en verbinders zullen zich niet aangesproken voelen door deze vorm en deze manier van vragen. Om hen te bereiken, zul je dus bewust moeten mengen op je participatiemengpaneel. Daarbij hoort ook het bewustzijn dat in de praktijk regelmatig meer creatieve vormen worden gebruikt, maar dat deze nog steeds ingestoken worden als het 'ophalen van ideeën van bewoners'. Feitelijk is dat nog steeds een (creatieve) vorm van inspraak waarbij de regie en het eigenaarschap voor het vervolg bij de gemeente ligt. Daar is niets mis mee, als we ons daar maar bewust van zijn en deze rol ook op die manier willen. Wil je het betrokkenheid meer bij de ander laten, dan zul je ook in die gevallen anders moeten mengen, een ander menu moeten kiezen!

3.6 VASTE INSTRUMENTEN

Er is ook een aantal vaste instrumenten voor alle wijken en kernen met ieder hun eigen rol en functie: gebiedswethouders, gebiedscontactpersonen, professionele kernteams en het instrument van 'college on tour'.

Gebiedswethouders

In deze werkwijze ligt een grote rol bij de gebiedscontactpersonen en de gebiedswethouders. De rollen zijn divers, maar bestaan in hoofdzaak uit relaties opbouwen en onderhouden, partijen verbinden, zorgen dat de voortgang er in blijft en de juiste mensen betrekken. Doen wat nodig is in plaats van handelen uit een vaste rolinvulling, maar hoe doen we dit dan?

In Berkelland werken we steeds meer wijk-, kern- en gebiedsgericht, om zo zoveel mogelijk aan te sluiten op de leefwereld van de inwoners. We willen de verantwoordelijkheid voor die leefwereld laten waar deze het beste past. Om hier extra invulling aan te geven, kiezen we om te werken met gebiedswethouders voor alle kernen. Iedere wethouder krijgt naast een inhoudelijke portefeuille ook een gebied onder zijn/haar hoede. Het doel is de relatie tussen de samenleving en het bestuur te versterken en de relatie te versterken tussen inhoud en de gebiedsgerichte componenten van gemeentelijke opgaven.

De gebiedswethouder is de bestuurlijke ambassadeur voor het gebied en aanspreekpunt voor thema's en onderwerpen die in een gebied leven. De gebiedswethouder geeft het gemeentebestuur een gezicht en fungeert voor het college als ogen en oren in het gebied. De wethouder is zichtbaar en aanspreekbaar in het gebied. Richting onze organisatie schakelt de gebiedswethouder met het gebiedsteam:

- Samen ondersteunen zij initiatieven vanuit het gebied op de manier die het beste past bij dat initiatief.

Verder Wijk- en kerngericht werken

- Samen ontwikkelen zij met inwoners, bedrijven en instellingen visies (ontwikkelagenda's) op kernen, wijken en buurten en kijken zij naar kansen, dilemma's en knelpunten in het gebied.
Daarbij houdt de gebiedswethouder steeds de vraag voor ogen wat:
 - de rol van de overheid in dat specifieke geval is en/of samenwerking met inwoners, bedrijven of maatschappelijke partners voor de hand ligt;
 - en of handelen (in welke vorm dan ook) van de gemeente écht nodig is, al dan niet in samenwerking met anderen.

De werkwijze per gebiedswethouder heeft vaste elementen (bijvoorbeeld de wijkanalyse en ontwikkelagenda). Daarnaast is de rol van de gebiedswethouder ook maatwerk. Het voegt zich gedeeltelijk ook naar de behoefte van de wijk of buurt.

De gebiedswethouder zorgt er tevens voor dat bij de behandeling van collegevoorstellen ook de relevante koppelingen gelegd worden met de wijken en kernen en de strategische doelen die daarvoor geformuleerd zijn op basis van de wijkanalyses. Ze bewaken de gebiedscomponent door de inhoudelijke portefeuilles heen en jagen verbindingen tussen opgaves, projecten en de verschillende domeinen binnen en buiten de organisatie aan.

Contactpersonen

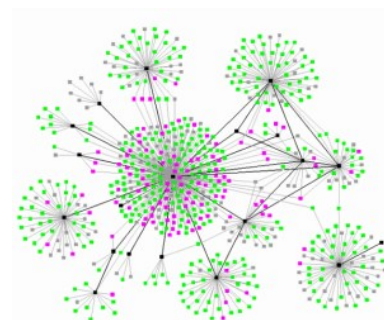
De (gebieds)contactpersoon verbindt als het ware binnen met buiten en buiten met binnen. De rol van de contactpersoon is in drie categorieën op te delen:

- A. aanspreekpunt kernen: vragen via mail, inloop, telefoon, zaak. Deze verder brengen in de interne gemeentelijke organisatie of verbindingen leggen naar andere partijen.
- B. netwerkbouwer: relaties opbouwen en behouden met de inwoners en stakeholders binnen het gebied en binnen de eigen organisatie. Weten wie er betrokken kunnen en moeten zijn bij diverse ontwikkelingen en waar nodig ook actief die verbindingen leggen.
- C. regisseur: procesmanager in de sturing op de maatschappelijke doelen per wijk of kern n.a.v. de wijkanalyses, bewoners stimuleren, inspireren en ondersteunen, interne sparringpartner voor projectleiders en spil in de omslag die binnen de organisatie, college en raad nodig is om de mindset van wijk- en kerngericht werken verder te brengen.

Het is daarbij ook van belang dat contactpersonen op de hoogte worden gebracht van (nieuwe) ontwikkelingen in hun gebied. Het moet intern vanzelfsprekend worden dat beleidsmatige en projectmatige ontwikkelingen in een kern worden doorgegeven aan en afgestemd met de contactpersoon en vice versa. Voor een betrouwbare overheid is het nodig dat we eenduidig opereren en elkaar buiten niet verrassen of zelfs elkaars paden (onbedoeld) doorkruisen.

Professionele kernteams

Per gebied wordt er een kernteam met professionals gevormd dat het wijk- en kerngericht werken in het gebied faciliteert. Het kernteam wisselt kennis uit, denkt na over de strategische opgaven, kansen en knelpunten die er liggen in een gebied en de manier waarop ieder vanuit zijn of haar expertise en organisatie hieraan een bijdrage kan leveren. In het kernteam zitten dus de mensen die de wijk, de kern of het buurtschap goed kennen en die van daaruit meer doen dan alleen elkaar bijpraten. Denk hierbij aan:

Verder Wijk- en kerngericht werken

- Contactpersoon
- Voormekaar medewerker
- Boa (buitengewoon opsporingsambtenaar)
- Wijkagent
- Medewerker beheer
- Projectleider gemeente voor het betreffende gebied
- Woonconsulent corporatie

Naar behoefte worden meer mensen (tijdelijk) ingeschakeld, bijvoorbeeld vanuit verkeer, groen, duurzaamheid, jeugd, cultuur of bijvoorbeeld de combinatiefunctionaris, projectleider renovatie woningcorporatie, jongerenwerker etc. Per kern zal op basis van de wijkanalyse die nu wordt uitgevoerd en de kansen en opgaven die er liggen op maat gekeken worden wie daarin het verschil kunnen maken. Dat vormt dan samen het kernteam voor een bepaalde periode.

Vanzelfsprekend pakt de gemeente de inrichting van deze kernteams niet zonder haar partners op. De komende periode gaan we dit nadrukkelijk samen met hen verder uitdenken, vormgeven en bemensen.

4 DE PRAKTIJK

4.1 GEBIEDSINDELING

Er zijn vier gebieden te onderscheiden. Voor elk gebied is er een gebiedswethouder en gebiedscontactpersoon aangewezen. Daarnaast is er een contactpersoon buitengebied.

Voor de grotere kernen is er een (voorlopige) indeling gemaakt in wijken. Hierbij gaan we uit van gemiddeld 1000 inwoners per wijk.

Het kan zijn dat op basis van de resultaten van de wijkanalyses een onevenredige inzet in één of meerdere van deze gebieden gevraagd wordt. In dat geval zullen we de komende maanden bezien of hierin aanpassingen wat betreft bemensing van bijvoorbeeld de contactpersonen noodzakelijk is.

4.2 AAN DE SLAG IN DE WIJK OF KERN

In de ene wijk (of kern of buurtschap) is er al een soort wijkraad, belangenvereniging of werkgroep. Er zijn ook wijken waar mensen (nog) niet zo veel met elkaar hebben en die geen belangenvereniging of iets dergelijks kennen. Het laten ontstaan van een vaste werkgroep is ook geen doel op zich. Voor de gemeente is een dergelijke groep wel comfortabel, want daarmee hebben we een aanspreekpunt en laten we hen de rest van de wijk vertegenwoordigen.

In de praktijk blijken dergelijke constructies echter behalve het comfort niet altijd op te leveren wat je wilt. Ze zijn bijvoorbeeld niet representatief, de rest van de wijk voelt zich

Verder Wijk- en kerngericht werken

niet vertegenwoordigd en het leidt ook snel tot afwachtend gedrag van degenen die niet in de werkgroep zitten: zij regelen het toch wel voor ons...

Maar wat dan wel? Er kunnen best werkgroepen ontstaan, omdat bewoners dat willen rondom een bepaalde opgave of thema, maar meer losse en tijdelijke verbanden kunnen minstens zo waardevol zijn. Afhankelijk van de uitkomsten van de wijkanalyse kijken we per kern waar de kansen zitten om in de haarvaten van die wijk te komen en van daaruit pas te bouwen aan (vaste en losse) verbanden van samenwerking.

Als er bepaalde problemen in een wijk zijn die om een urgente brede aanpak vragen, dan kan de gemeente meer initiatief nemen. Er kan dan bijvoorbeeld door de gemeente een eerste wijkavond georganiseerd worden. Maar als het even kan, laten we ook dit zoveel mogelijk bij bewoners en ondersteunen we bij het organiseren van een dergelijke avond. Wat als er geen initiatief uit de buurt komt, maar er wel urgente issues zijn in de wijk die vragen om actie? Dan ligt er een rol voor de gebiedscontactpersoon om hier contacten te leggen en zelf het initiatief te nemen om de eerste stap met de bewoners te maken. Of waar nodig de regie als gemeente gewoon echt zelf te pakken, omdat het issue nu om actie vraagt.

Het is dan goed om parallel te achterhalen waarom er geen initiatief komt. De wijkanalyse en/of kennis van collega's kan hiervoor wellicht een indicatie geven. Als een wijk niet kan, vanwege bijvoorbeeld gezondheid, welzijn, veel problematieken achter de voordeur dan is het ook zaak om hier samen met partners een aanpak voor te bepalen. Het wijk- en kerngericht werken stopt dan niet bij het alsnog proberen te betrekken van deze mensen bij hun wijk. Nee, ook dan acteren we om dergelijke (sociale) problematieken aan te pakken via bijvoorbeeld het Voormekaar team of andere partners.

5 BUDGETTEN

Niet overal is altijd geld voor nodig. Vaak zijn inwoners handig genoeg om via allerlei kanalen dingen zelf voor elkaar te krijgen of middelen/materialen te regelen. Dat is fantastisch en daar zullen we ook steeds actief op blijven prikkelen. Maar om waar nodig ook direct slagkracht te kunnen hebben, moeten er onder voorwaarden ook (kleine) aanjaagbudgetten beschikbaar zijn. Daarvoor wordt nu gedacht aan de volgende typen budgetten:

- **Handgeld contactpersonen** In te zetten voor het ondersteunen van korte termijn ideeën uit de wijk (quick wins), maar ook kosten voor inloop, banners en andere materialen. Betalen van consumpties of zaalhuur als de wijk nog geen eigen budget heeft etc.
- **Financiële ondersteuning bewonersgroepen én individuele initiatiefnemers** Bestemd voor het organiseren van bijeenkomsten, communicatie in de wijk en eventuele kleine activiteiten.
- **Experiment met wijkbudget of leefbaarheidsbudget per kern:** Bewoners beslissen zelf over de besteding van dit budget (zie onder). Budget per kern, in verhouding met het aantal inwoners en qua vorm afhankelijk van de mate waarin ze al georganiseerd zijn of er cohesie is. We doen de komende drie jaren hier ervaring mee op door hiermee te experimenteren als hiervoor tenminste animo is in een kern of wijk en de vorm en opzet laten we aansluiten bij de kern of wijk.
- **Berkellands Naoverfonds:** Hierover is in november 2018 in de raad een motie aangenomen bij de begroting 2019. We kijken naar financieringsmogelijkheden van initiatieven van inwoners die het niveau van de reguliere burgerinitiatieven overstijgen. Bedoeling is daarnaast dat bewoners aan elkaar kunnen laten zien welke ideeën er zijn en hoe ze dit zelf oppakken. Daarmee kunnen ze elkaar inspireren en kennis delen. En hier willen we ook kijken naar hoe inwoners zelf geld met geld maken, hoe ze zelf slim allerlei dingen regelen, hoe we/ze cofinanciering kunnen krijgen van fondsen en andere geldstromen.

Mogelijk zouden we in de toekomst de wijkbudgetten nog kunnen uitbreiden, naar meer invloed op onderhoudsniveau, right to challenge, een burgerbegroting en dergelijke. Dat is nu misschien nog een stap te ver, aangezien in de meeste wijken nog een start gemaakt moet worden. Mochten kernen en wijken hier wel mee aan de slag willen dan staan we hier zeker voor open. Verder zullen er opgaven en taken zijn die normaal gesproken ook voor rekening van de gemeente zouden komen. Dit blijft natuurlijk zo.

De komende maanden, gekoppeld aan de besluitvorming in college en raad, zal het financiële instrumentarium nog verder aan- en ingevuld worden.

6 COMMUNICATIE: INFORMEREN, INSPIREREN EN ACTIVEREN

Wijk- en kerngericht werken is niet nieuw, maar wordt doorontwikkeld. Dat betekent dat in de communicatie van de gemeente de aandacht voor wijk- en kerngericht werken vergroot wordt de komende tijd.

Communicatie verschilt per wijk

Aansluiten bij onze inwoners is in de communicatie het uitgangspunt. Dat maakt dat de communicatie niet vooraf vast te leggen valt, maar dat het om maatwerk gaat. In elke wijk of kern ondersteunen we communicatief op een manier die door de inwoners als gewenst en nodig wordt ervaren. Dat kan in de ene wijk betekenen dat we alleen een tool ter beschikking stellen (bijvoorbeeld de Facebookpagina 'Samen in...') en in een andere buurt dat we meedenken op wat voor manier de communicatie vormgegeven gaat worden en dat we in de uitvoering daarbij ondersteunen. Wat hierbij ook van belang is, is dat we als gemeente de communicatie-uitingen niet overnemen of verbeteren. Niet elke wijk of kern hoeft op dezelfde wijze of met hetzelfde niveau de communicatie vorm te geven. We stellen daaraan geen eisen, we denken hooguit met de bewoners mee en ondersteunen bij dat waar zij behoefte aan hebben.

Algemene communicatie

Daarnaast heeft communicatie een taak als het gaat om de algemene communicatie over wijk- en kerngericht werken. Daarbij hebben we een aantal doelen geformuleerd:

- We informeren inwoners over wijk- en kerngericht werken.
- We proberen inwoners te enthousiasmeren om dingen in hun wijk of kern zelf op te pakken als ze dat willen.

Deze doelen werken we in een later stadium uit in een concrete communicatieaanpak.

Er kan daarbij gedacht worden aan het informeren van inwoners door middel van berichten op onze kanalen, door het delen in woord én beeld van mooie voorbeelden uit wijken om andere wijken te enthousiasmeren ook aan de slag te gaan en door mensen van verschillende wijken met elkaar in contact te brengen om elkaar te inspireren (denk bijvoorbeeld aan het doorontwikkelen van de initiatievenkaart op onze website). Daarnaast vinden we het belangrijk de aanpak herkenbaar te maken door middel van een eigen uitstraling, een huisstijl. Als werknaam wordt daarbij gekozen voor 'Samen in Berkelland', waarbij iedere wijk of kern kan kiezen voor de naam van dat gebied.

Interne organisatie en externe organisaties

In de twee alinea's hiervoor is met name gesproken over communicatie in de richting van onze inwoners. Maar er zijn meer doelgroepen bij deze aanpak. Denk daarbij aan de medewerkers van de gemeente van wie verwacht wordt dat ze vanuit een wijk- en kerngerichte blik gaan werken. Professionele organisaties, met wie we samen willen werken binnen deze aanpak. Georganiseerde groepen, zoals wijkraden, die wellicht hun rol zien veranderen. En uiteraard de gemeenteraad, die als vertegenwoordiger van alle inwoners ook een taak heeft of ziet bij deze aanpak. De communicatie met al deze doelgroepen wordt verder uitgewerkt in een communicatieaanpak.

Gebiedswethouder

In het collegeprogramma is per kern een gebiedswethouder benoemd. Dit is een belangrijk 'instrument', ook in de communicatie. Zij laten enerzijds de bestuurlijke betrokkenheid zien met deze aanpak, maar zijn ook een verbindende schakel tussen de gemeente en bewoners van wijken en kernen. Dat is bijvoorbeeld ook de reden dat we voornemens zijn 'college on tour' te koppelen aan wijk- en kerngericht werken. De belangrijkste rol voor communicatie is het zichtbaar en aanspreekbaar maken van de

Verder Wijk- en kerngericht werken

gebiedswethouder. Daarbij houden we ook oog voor de inhoudelijke portefeuilles van de wethouders, zodat daarin geen onduidelijkheden ontstaan voor inwoners.

Niet alleen zenden

Communicatie zetten we echter niet alleen in als een middel om mensen te informeren (zenden). Communicatie kan ook een middel zijn dat ingezet wordt als onderdeel van je strategische aanpak in een wijk of kern. Het kan bijvoorbeeld helpen bij het principe van 'zien bewegen doet bewegen', dus het inspireren van inwoners door te laten zien wat elders al gebeurt om daarmee ook op andere plekken iets op gang te brengen. In wijken waar wellicht wat meer nodig is om mensen weer trots te laten zijn op zichzelf en hun buurt en daarbij initiatieven te ontplooiën, kan het helpen juist de positieve dingen er een tijdje extra uit te lichten en mensen die je niet zo vaak ziet juist in het zonnetje te zetten. Gekoppeld aan de wijkanalyses zal, naast het communiceren over het wijk- en kerngericht werken als 'kanaal', dus ook voor elk gebied gekeken worden naar de vorm en inhoud van de communicatie passend bij de benodigde aanpak in die wijk, kern of buurt.